

Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2007–2008 — kraje kandydujące”

(2008/C 172/09)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że Unia Europejska powinna prowadzić politykę otwartych drzwi w zakresie rozszerzenia, pobudzając reformy demokratyczne i rozwój gospodarczy również poza obecnymi granicami UE.
- Przypomina, że przestrzeganie kryteriów kopenhaskich i wymogów związanych z procesem stabilizacji i stowarzyszenia stanowi podstawowy warunek dla państw członkowskich, a szczególny nacisk położony jest na zasadę osiągnięć własnych, która odgrywała główną rolę również w trakcie poprzednich rozszerzeń.
- Wskazuje, że nie można hamować dynamiki działań proeuropejskich Turcji i że Unia Europejska powinna dotrzymać zobowiązań, jakie podjęła, gdy zdecydowała o otwarciu negocjacji. Zgadza się jednak z Komisją, że negocjacje z Turcją to proces otwarty i nie można z góry zagwarantować, jaki będzie jego wynik.
- Wita z zadowoleniem dobre postępy poczynione przez Chorwację w wypełnianiu politycznych kryteriów kopenhaskich, kryteriów gospodarczych, jak również we wdrażaniu dorobku prawnego Wspólnoty oraz układu o stabilizacji i stowarzyszeniu.
- Uważa, że Była Jugosłowiańska Republika Macedonii poczyniła znaczące postępy w wypełnianiu politycznych kryteriów kopenhaskich, jak również kryteriów gospodarczych, oraz podkreśla postępy poczynione pod koniec 2007 r. Wzywa zatem Radę, by podjęła decyzję o otwarciu negocjacji z Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii.

Sprawozdawca: Alin Adrian NICA (RO/ALDE), burmistrz gminy Dudeștii Noi (Rumunia)

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania na okres 2007–2008 — kraje kandydujące”

COM(2007) 663 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Zalecenia ogólne

1. Potwierdza swoje przekonanie, że rozszerzenie Unii Europejskiej jest jednym z najskuteczniejszych środków wywierania wpływu politycznego. W istocie proces ten stanowi ważny krok naprzód w działaniach zmierzających do zapewnienia pokoju i stabilności na kontynencie i przynosi obywatelom państw kandydujących dodatkową szansę na odniesienie korzyści wpływających nie tylko na dobrobytu wytworzonego przez wspólną przestrzeń gospodarczą, lecz także ze wspólnych wartości UE, zwłaszcza takich jak wolność, demokracja i solidarność.
2. Podkreśla, że Unia Europejska powinna prowadzić politykę otwartych drzwi w zakresie rozszerzenia, pobudzając reformy demokratyczne i rozwój gospodarczy również poza obecnymi granicami UE.
3. Przypomina, że przestrzeganie kryteriów kopenhaskich i wymogów związanych z procesem stabilizacji i stowarzyszenia stanowi podstawowy warunek dla państw członkowskich, a szczególnie nacisk położony jest na zasadę osiągnięć własnych, która odgrywała główną rolę również w trakcie poprzednich rozszerzeń.
4. Wskazuje, że powodzenie integracji zależy przede wszystkim od sposobu, w jaki dany kraj przygotowuje swoje przystąpienie, od solidności reform i rygorystycznego wprowadzania ich w życie.
5. Przypomina, że monitorowanie postępów i dostosowywanie ustawodawstwa stanowią gwarancję udanej integracji.
6. Zwraca uwagę na fakt, że samorządy lokalne powinny odgrywać aktywną rolę w procesie integracji, gdyż jest to proces strukturalny i demokratyczny, który nie może być realizowany tylko na szczeblu centralnym bez aktywnego udziału wszystkich szczebli rządzenia i bez przestrzegania zasady pomocniczości i bliskości wobec obywateli
7. Uznaje za konieczne, by zasięgnięto opinii struktur stowarzyszeniowych administracji lokalnych i regionalnych, gdy administracja centralna przedstawia propozycje dotyczące środków legislacyjnych w dziedzinach leżących w kompetencjach samorządów lokalnych.
8. Podkreśla, że rozwój zrównoważony danego kraju zależy w dużym stopniu od przestrzegania i wdrażania podstawowej zasady, jaką jest decentralizacja we wszystkich swoich formach: decentralizacja decyzyjna, administracyjna i finansowa.
9. Wskazuje, że wojna z pierwszej połowy lat dziewięćdziesiątych pozostawiła głębokie ślady w świadomości zbiorowej narodów bałkańskich i dlatego istotne jest, by wszystkie

podmioty szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego współpracowały, dążąc do rozwiązywania wszystkich problemów, które w przeszłości były motywami konfliktu.

10. Zauważa, że ważne jest wspieranie, za pomocą polityki i programów przedakcesyjnych, inicjatyw i wysiłków w zakresie współpracy (szczególnie, że rok 2008 to Rok Dialogu Międzykulturowego) oraz wymiany doświadczeń i wzorcowych rozwiązań (m.in. najważniejszych doświadczeń związanych ze stosowaniem zasad Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego) między samorządami lokalnymi i regionalnymi państw członkowskich i krajów kandydujących. W tym względzie KR ma do odegrania ważną rolę poprzez promowanie seminariów szkoleniowych, których celem jest wymiana sprawdzonych rozwiązań oraz doświadczeń zebranych przez władze lokalne i regionalne UE. Udzielając tego wsparcia należy czerpać przede wszystkim z doświadczeń nowych państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 i 2007 r., tym bardziej, że część z nich sąsiaduje z trzema nowymi państwami ubiegającymi się o członkostwo.

Turcja

11. Podkreśla, że leży w interesie wszystkich, by Turcja była wspierana w trakcie podjętego przez nią długiego i trudnego procesu reform. Podstawową zasadą procesu przystąpienia jest to, że tempo negocjacji zależy od postępu tych reform. Na swój sposób przyczynia się do tego również wsparcie zewnętrzne udzielane przez UE poprzez programy finansowe. Turcja i Unia Europejska muszą wykazać się cierpliwością i wytrwałością w ramach tego procesu.

12. Wskazuje, że nie można hamować dynamiki działań proeuropejskich Turcji i że Unia Europejska powinna dotrzymać zobowiązań, jakie podjęła, gdy zdecydowała o otwarciu negocjacji. Zgadza się jednak z Komisją, że negocjacje z Turcją to proces otwarty i nie można z góry zagwarantować, jaki będzie jego wynik. Zatem przestrzeganie narzuconych przez Unię warunków akcesyjnych powinno stanowić jedyne kryterium brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o przyjęciu Turcji do UE. Ponadto, ważne jest, by Turcja zaangażowała się w działania na rzecz stosunków dobrosąsiedzkich zgodnie z wymogami przedstawionymi w ramach negocjacji. Wobec powyższego Komitet oczekuje od Turcji, że położy ona kres blokadzie gospodarczej i zamknięciu granic oraz że powstrzyma się od stosowania gróźb czy działań militarnych w stosunku do swych sąsiadów.

13. Wyraża zadowolenie z pomyślnego przebiegu wyborów parlamentarnych i ma nadzieję, że nowy rząd przyspieszy wdrażanie reform niezbędnych do spełnienia kryteriów akcesyjnych i poczyni znaczące postępy w problematycznych dziedzinach. Ponadto wyraża swe zaniepokojenie stałymi ingerencjami tureckich sił zbrojnych w procesy polityczne i podkreśla, że należy poczynić dodatkowe wysiłki zmierzające do zapewnienia, że armia zostanie objęta pełną i stałą kontrolą polityczną.

14. Z zadowoleniem przyjmuje niedawno podjęte środki mające na celu zmianę konstytucji i uznaje, że zaproponowane zmiany, jeżeli zostaną przyjęte, wpłyną pozytywnie na postępy w działaniach na rzecz spełnienia politycznych kryteriów kopenhaskich. Przypomina, iż art. 301 tureckiego kodeksu karnego, przewidujący karę za obrazę tureckości i Turcji, musi zostać zmieniony w myśl pełnej wolności wypowiedzi.

15. Podkreśla, że samorządy lokalne i regionalne, które wdrażają największą część prawodawstwa wspólnotowego, powinny odgrywać centralną i decydującą rolę w procesie demokratyzacji wewnętrznej i integracji europejskiej i zaleca w tym względzie, by Komisja Europejska położyła nacisk na rolę samorządów lokalnych w procesie negocjacji z rządem tureckim.

16. Zaleca przegląd prawa dotyczącego szczebla gminnego w celu wzmocnienia administracji publicznej na szczeblu lokalnym i zwiększenia jej skuteczności.

17. Proponuje przeprowadzenie badań służących wskazaniu różnych modeli dla rozwoju regionalnego tureckich społeczności lokalnych na podstawie przykładów państw członkowskich UE, które pozwoliłyby na opracowanie i wdrażanie strategii oraz polityki regionalnej, określenie priorytetów w zakresie rozwoju lokalnego i regionalnego oraz wdrażanie programów korzystających ze wsparcia przedakcesyjnych funduszy europejskich, a następnie funduszy strukturalnych.

18. Przypomina, że należy powołać wspólny komitet konsultacyjny, w którego skład wejdą członkowie Komitetu Regionów i członkowie tureckich samorządów lokalnych. W związku z tym zaleca rządowi tureckiemu złożenie wniosku o utworzenie takiego komitetu, a Komisji Europejskiej podkreślenie w ramach negocjacji z Turcją, jak duże znaczenie ma tego typu organ.

19. Zwraca uwagę na fakt, że Turcja powinna kontynuować konkretne działania zmierzające do decentralizacji finansowej lokalnej administracji publicznej w celu wzmocnienia autonomii finansowej samorządów lokalnych i zmniejszenia ich zależności od budżetu krajowego.

20. Kładzie nacisk na fakt, że wraz z poszerzeniem kompetencji administracyjnych samorządów lokalnych należy przyznać im środki finansowe w wysokości wystarczającej do wypełniania przez nie nowych obowiązków.

21. Zauważa, że obecnie Turcja przeprowadza reformę sektora publicznego w celu zwiększenia skuteczności i potencjału administracyjnego instytucji publicznych, tak by mogły one skutecznie zarządzać funduszami krajowymi i wspólnotowymi.

22. Zwraca uwagę na fakt, że w Turcji nadal panuje dyskryminacja w zakresie dostępu kobiet do funkcji publicznych w administracji i w wymiarze sprawiedliwości, mimo że ramy prawne już częściowo są zgodne z prawodawstwem europejskim w tym zakresie. Zwraca szczególną uwagę na dyskryminację kobiet w dostępie do wykształcenia. Wiele z nich nie może kontynuować nauki powyższej szkoły podstawowej ze względu na wagę tradycji religijnych.

23. Zwraca uwagę na dyskryminację mniejszości etnicznych w Turcji, w szczególności mniejszości kurdyjskiej.

24. Podkreśla trudności, z jakimi spotykają się niemuzułmańskie wspólnoty religijne w Turcji, ponieważ nie posiadają osobowości prawnej. Wspólnoty te napotykają trudności w prowadzeniu działalności charytatywnej, korzystania z prawa do wolności religijnej, wyboru swoich przywódców i kształceniu duchownych. Odnotowuje ponadto powtarzające się akty agresji i zamachy na przedstawicieli i wiernych religii innych niż islam. Państwo powinno zagwarantować, że nie będą się one powtarzać, stosując w tym celu swoje środki kontroli wobec odłamów ekstremistycznych i zwalczając ich działania wywrotowe.

Chorwacja

25. Wita z zadowoleniem dobre postępy poczynione przez Chorwację w wypełnianiu politycznych kryteriów kopenhaskich, kryteriów gospodarczych, jak również we wdrażaniu dorobku prawnego Wspólnoty oraz układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Przykład Chorwacji pokazuje zwłaszcza krajom sąsiadującym, jakie korzyści może przynieść trwałe gospodarcze i polityczne zakorzenienie w strukturach i wartościach Unii Europejskiej. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2007 r. udało się osiągnąć prawdziwy przełom w negocjacjach akcesyjnych oraz wzywa nowo utworzony rząd Chorwacji do zwiększenia wysiłków w celu spełnienia także wymagań dla otwarcia pozostałych jeszcze rozdziałów.

26. Z zadowoleniem przyjmuje środki podjęte przez Chorwację na rzecz decentralizacji administracji publicznej na szczeblu lokalnym i zachęca do kontynuacji wysiłków w tym zakresie. Uważa, że w ramach tych środków należałoby położyć nacisk na zasadę pomocniczości, tak by proces podejmowania decyzji przebiegał jak najbliżej obywateli.

27. Wskazuje, że trzeba wspierać i wzmacniać stałe zaangażowanie Chorwacji w inicjatywy regionalne, które przyczyniło się do dalszej poprawy jej stosunków z sąsiadami. Podkreśla wagę wzmocnienia współpracy transgranicznej między samorządami lokalnymi przygranicznych regionów Chorwacji i państw sąsiednich: Bośni i Hercegowiny, Serbii, Słowenii i Czarnogóry.

28. Wyraża zadowolenie z pełnej współpracy między Chorwacją a Międzynarodowym Trybunałem Karnym i podkreśla konieczność kontynuowania wysiłków na rzecz ścigania zbrodniarzy wojennych, a w tym wzmocnienia programów ochrony świadków.

29. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że premierzy Chorwacji i Słowenii osiągnęli nieformalne porozumienie co do tego, że spór graniczny należy poddać decyzji niezależnego arbitra. Komitet wzywa rządy Chorwacji i Słowenii do wykorzystania wszelkich możliwości wprowadzenia w życie tego porozumienia. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję chorwackiego parlamentu, że Chorwacja nie wprowadzi strefy ochronnej dotyczącej ekologii i rybołówstwa do czasu wypracowania wspólnego ugodowego rozwiązania zgodnego z duchem UE.

30. Jest zdania, że udało się usprawnić wdrażanie ustawy konstytucyjnej o mniejszościach narodowych, a sytuacja mniejszości romskiej w Chorwacji poprawia się. Niemniej jednak uważa, że potrzebne są postępy w zakresie integracji społecznej uchodźców oraz mniejszości etnicznych, a szczególnie ludności romskiej, poprzez ułatwienie im dostępu do usług publicznych i szkolnictwa wyższego.

31. Podkreśla, że konieczne trzeba przyjąć specjalne środki zapewniające dobre sprawowanie rządów, poświęcając szczególną uwagę walce z korupcją. W tym kontekście z wyraźnym zadowoleniem należy przyjąć poszerzenie mandatu Urzędu ds. Zwalczenia Korupcji i Przystępczości Zorganizowanej, jak również fakt, iż coraz więcej przypadków korupcji ściganych jest przez chorwacki wymiar sprawiedliwości. Wzywa się rząd Chorwacji do zwiększenia wysiłków podejmowanych w ramach krajowego programu zwalczania korupcji na lata 2006–2008.

32. Z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione w budowie i odbudowie domów mieszkalnych oraz infrastruktury, jak również program mieszkaniowy służący rozwiązaniu kwestii osób, które wcześniej posiadały tytuł prawny do lokali jako najemcy, oraz wzywa do kontynuowania i przyspieszenia jego realizacji.

33. Wyraża zadowolenie z powodu postępów poczynionych ostatnio w dziedzinie polityki regionalnej oraz w zakresie koordynacji instrumentów strukturalnych. Jednak potrzebne są dalsze środki służące zwiększeniu skuteczności i potencjału administracyjnego organów publicznych, tak by zapewnić skuteczne zarządzanie funduszami wspólnotowymi.

34. Niemniej zauważa, że postępy poczynione w zakresie reformy lokalnej administracji publicznej są nadal skromne, a niejednorodnie wdrażanie ram legislacyjnych w dziedzinie administracji publicznej doprowadziło do ich nieskuteczności.

Była Jugosłowiańska Republika Macedonii (FYROM)

35. Uważa, że Była Jugosłowiańska Republika Macedonii poczyniła znaczące postępy w wypełnianiu politycznych kryteriów kopenhaskich, jak również kryteriów gospodarczych, oraz podkreśla postępy poczynione pod koniec 2007 r. Wzywa zatem Radę, by podjęła decyzję o otwarciu negocjacji z Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii.

36. Wyraża zadowolenie, że temu krajowi udało się wypełnić liczne postanowienia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu.

37. Zauważa, że wdrażanie umowy ramowej z Ochrydy doprowadziło do głębokich zmian w społeczeństwie Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii, które uznało już w pełni swój charakter wieloetniczny i wielokulturowy, co stanowi skądinąd zasadniczy aspekt politycznych kryteriów przystąpienia do Unii Europejskiej. Przypomina ponownie, że należy w pełni stosować

zasadę Badintera i że niezbędny jest wzajemny szacunek wszystkich stron i współpraca w ramach instytucji demokratycznych, które utworzono w kraju kosztem ogromnego wysiłku. Niemniej wyraża ubolewanie, że integracja mniejszości etnicznych jest nadal ograniczona.

38. Zachęca Byłą Jugosłowiańską Republikę Macedonii do skorzystania z doświadczeń europejskich w dziedzinie administracji publicznej oraz szkolnictwa, które uwzględniają różnorodność etniczną i językową. Wzywa do zawarcia porozumienia pozwalającego na stworzenie harmonijnych i sprawiedliwych warunków do współżycia dwóch największych wspólnot etnicznych i poszczególnych mniejszości. W tym względzie nawołuje do skutecznego stosowania postanowień konstytucyjnych, które mają na celu zagwarantowanie sprawiedliwej reprezentacji mniejszości w administracji publicznej.

39. Wyraża ubolewanie, że korupcja jest nadal rozpowszechnionym zjawiskiem, co stanowi poważny problem. Z tego powodu KR zaleca władzom publicznym podjęcie środków w celu wykorzenia tej plagi.

40. Docenia wysiłki podjęte w celu decentralizacji administracji publicznej na szczeblu lokalnym oraz chęć poprawy jej skuteczności dzięki połączeniu wielu gmin podyktowanym względami racjonalnymi oraz względami związanymi perspektywami rozwoju. Przypomina jednak, że należy pilnie przyspieszyć proces decentralizacji finansowej w celu wzmocnienia władzy samorządów lokalnych i regionalnych.

41. Wyraża rozczarowanie brakiem postępów w zakresie ustanowienia nazwy. Wyraża zadowolenie z ponownego podjęcia negocjacji pod egidą specjalnego wysłannika Narodów Zjednoczonych Matthew NIMETZA i wzywa BJRM do wzmocnienia wysiłków zmierzających do rozwiązania problemu jej nazwy w ramach rezolucji 817/93 i 845/93 Rady Bezpieczeństwa ONZ i przyczynienia się w ten sposób do ustanowienia dobrosąsiedzkich stosunków i rozwoju współpracy regionalnej.

42. Wyraża zadowolenie z wysiłków podjętych na rzecz zapewnienia dostępu obywateli do informacji o charakterze publicznym w celu poprawy przejrzystości działań administracji, ale podkreśla, że ta ostatnia nie jest gotowa, czy chętna, by ułatwić ten dostęp.

43. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Prezydium KR-u z 4 marca 2008 r. dotyczącą utworzenia wspólnego komitetu konsultacyjnego KR-u i Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii w związku z oficjalnym wnioskiem złożonym przez rząd Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii. Wnioskuje o podjęcie wszelkich kroków administracyjnych, tak by pierwsze posiedzenie tego komitetu mogło się odbyć w pierwszej połowie 2008 r.

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE